

УДК 339.35

**АНАЛІЗ СТАНУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОЇ ВІТЧИЗНЯНИХ
ПІДПРИЄМСТВ У 2020 Р.**

Астаф'єва К.О., к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Орел В. А.** здобувач, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна.

Вступ. Останні роки економіки багатьох країн потерпають від наслідків карантинних обмежень пов'язаних з COVID-19. Більшість галузей економік світу постраждали від зниження обсягів реалізації готової продукції у зв'язку з призупиненням багатьох інвестиційних проектів, жорстким карантинном для населення, закритті магазинів та загалом зниження темпів комерційної активності. Україна також постраждала від COVID-19, тому з метою виявлення темпів зміни ділової активності необхідно надати характеристику індексам обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості.

Мета роботи. Надати характеристику діловій активності підприємств України у розрізі аналізу індексів обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості за 2020 р.

Матеріали та методи. Враховуючи мету дослідження, пропонуємо розібратися у сутності терміну ділова активність з точки зору суб'єктів господарювання на рівні країни. У економічній літературі зустрічаються доволі різнопланові трактування сутності ділової активності. На наш погляд доцільно звернути увагу на роботу дослідника О. О. Шеремета [1], який пропонує ділову активність розуміти з точки зору ефективності діяльності на зовнішньому та внутрішньому ринку. При чому при аналізі ділової активності підприємств України пропонуємо вернути увагу на зміну індексу обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості. Останній відображає зміни обсягів реалізації продукції за короткостроковий період та розраховується за

встановленою методикою наказом Державного комітету статистики України від 27. 07. 2007 р.№277 (у редакції наказу Державної служби статистики України 12.03.2012 №86) [2].

Відповідно до [2] методологія розрахунку індексу є наближеною до підходу розрахунку індексу виробництва адже протягом року динаміка обороту повторює динаміку виробництва з деяким запізненням. Індекс обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості характеризується, як середньозважена величина. При визначенні системи ваг необхідно орієнтуватися на річний обсяг розподілу обороту промислової продукції за видами економічної діяльності. Структура зважувального індексу залишається однаковою протягом певного базисного року.

Загалом індекс обороту визначається як індекс вартості (або індекс змін) у кількості продукції і цінах. Отже розрахунок індексу виконується на основі статистичної інформації яку подають підприємства (Форма №1-ПЕ місячна) про обсяг реалізації продукції у фактичних цінах за видами діяльності та поетапним зважуванням індексу на частку обсягу реалізації промислової продукції кожного виду діяльності [2].

Результати. З метою характеристики стану ділової активності підприємств України було проаналізовано статистичну інформації стосовно індексів обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості за 2020 р. (рис. 1.).

Відповідно до інформації наведеної на рис. 1, початок 2020 р. приніс зниження темпів ділової активності. За результатами січня 2020 р. індекс обороту за добувної продукції склав 89,9 част. од., за переробною промисловістю – 78,5 част. од. Подібне падіння обсягів реалізації продукції стало наслідком загалом зниження темпів розвитку економіки, яке спостерігається з серпня місяця 2019 р.

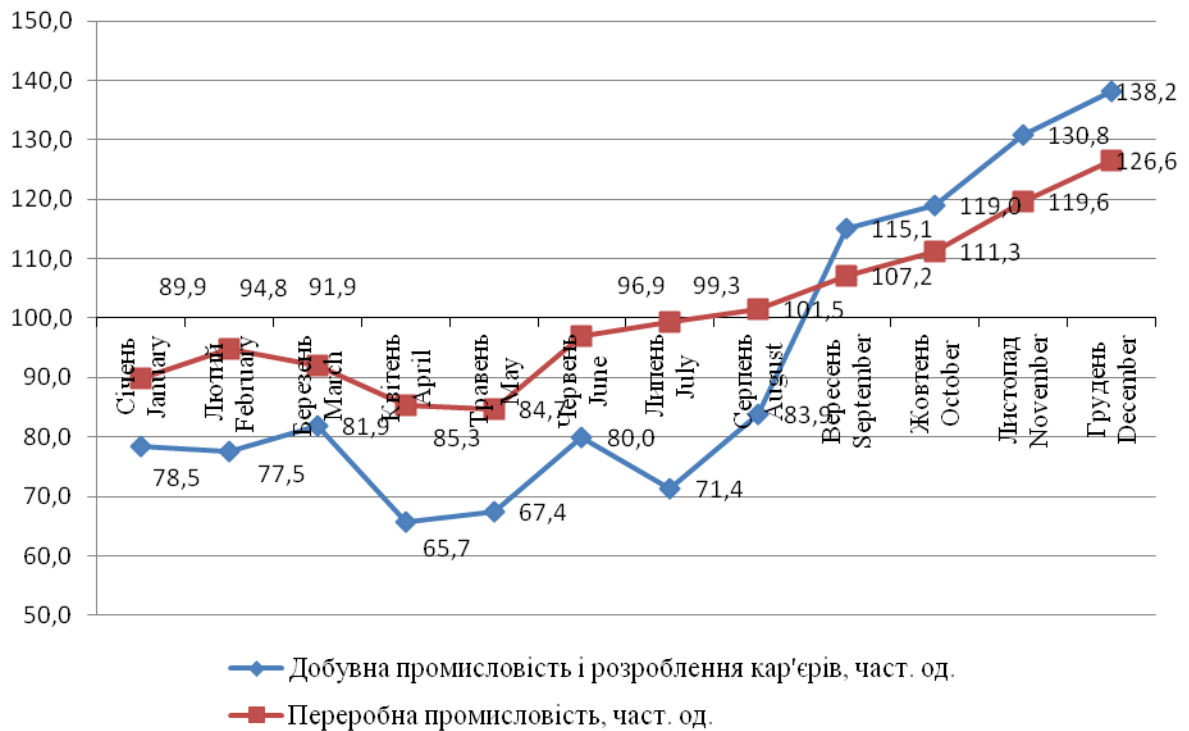

Рис. 1 Динаміка індексів обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості за 2020 р.

Разом з загальною несприятливою ситуацією у країні, до зниження темпів розвитку додалися наслідки тотальних карантинних обмежень як в Україні та і в країнах світу. Тому у квітні та травні 2020 р. маємо катастрофічне падіння індексу обороту (реалізації) продукції добувної промисловості і розроблення кар'єрів до 65,7 част. од. та 67,4 част. од. відповідно. Аналізуючи аналогічний період за переробною продукцією, зазначимо що обсяг реалізації зменшується відносно квітня і травня 2019 р., але не так значно.

Загалом на рис. 1 видно, що покращення ситуації, щодо зміни обсягу реалізації продукції просліджується починаючи з серпня місяця (розрахований індекс у серпні склав 101,5 част. од.). Індекс обороту (реалізації) продукції добувної промисловості починає швидкими темпами вирівнюватися з вересня (115,1 част од.) та у кінці року досягає значення 138,2 част. од. Але необхідно зазначити, що такий вибуховий приріст зумовлений не скільки зростанням реального обсягу реалізації, а скоріше підвищенням цін на реалізовану продукцію (протягом 2019 р. вартість 1 т. залізорудної сировини коливалась у

межах від 80 до 90 доларів США, починаючи з 31.03.2020 р. ціна зростає і на кінець 2020 р. досягає 120 доларів США) [4].

Висновок. Резюмуючи вище сказане зазначимо, що у 2020 р. ситуація щодо зниження темпів ділової активності була присутня у діяльності вітчизняних підприємств. Разом з тим кінець 2020 р. та початок 2021 р. характеризуються зростання цін на значний перелік сировинних ресурсів (залізорудної, сільськогосподарської та ін.). Отже у України є потенційні можливості покращити стан ділової активності на зовнішньому ринку.

Список літератури.

1. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: 2009. 196 с.

2. Методичні положення з розрахунку індексу обороту продукції промисловості: затв. Наказом Державного комітету статистики України від 27.07. 2007 р. №277. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 3.03.2021)

3. Індекси обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості за видами діяльності та основними промисловими групами (ОПГ) у 2020 році : статична інформація. *Державна служба статистики України*. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2011/pr/iopdp/iopdp_u/a_rh_iopdp_u.html

4. Железная руда график in USD / finanz.ru: веб-сайт. URL: <https://www.finanz.ru/birzhevyye-tovary/grafik/zheleznaya-ruda-cena/usd>

УДК 339.137.2

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Астаф'єва К.О. к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Тхоренко Д.В.** здобувач, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна

Вступ. Минулий 2020 рік приніс значні структурні зміни у комерційну діяльність підприємств всього світу. Більша частина всіх комерційних